

מונח

ועידת דרבן (2001)

הגדרה

ועידת דרבן (9/01) היא ועידה שהתכנסה בדרבן שבדרום אפריקה בחסות האו"ם, אשר אמורה הייתה להציג חזית בין-לאומית נגד גזענות ושנאת זרים, ואשר הפכה למופע של דה-לגיטימציה בסיסית לישראל בעידודם של ארגונים לא-ממשלתיים (NGOs) שהשתתפו בה.

רקע

את ועידת דרבן ניתן לראות כמופע של תופעת הדה-לגיטימציה הבסיסית לישראל, קרי, ההתכנסות של מדינות, תנועות וארגונים אשר אינם קשורים לכאורה בינם לבין עצמם¹ סביב סוגיה תורנית העומדת ותלויה כלפי מדינת ישראל, וזאת על רקע דחיית יהודיותה של מדינת ישראל.

ועידת דרבן (9/01) תוכננה להתכנס במקור כדי למחות נגד כל צורות הגזענות והאפליה, לדון במקורות ובהיבטים השונים של האפליה הגזעית ולבחון שיטות שונות למיגור התופעה.² בוועידה השתתפו נציגים רשמיים של מדינות שונות ולצידם נכחו גם נציגים של ארגונים לא ממשלתיים כמשקיפים מתוקף החלטה 1996/13 של האו"ם.³

למרות מעמדם כמשקיפים, הצליחו הארגונים הלא ממשלתיים להשתלט על סדר היום של הוועידה⁴ והם הובילו קו אנטי-ישראלי, אנטי-ציוני ואנטישמי שהפך את הוועידה ל"פסטיבל שנהא" כלפי ישראל⁵. "כתב האשמה" נגד ישראל כלל מספר מוטיבים מרכזיים:

- **ישראל היא מדינת אפרטהייד** – לכן, יש לבודד אותה, להפסיק את כל הקשרים החברתיים, הכלכליים והצבאיים איתה ולגנות את המדינות התומכות בה.
 - **ציונות היא גזענות**.⁶
 - **ישראל מדינה כובשת** – הכיבוש הוא פשע נגד האנושות וסכנה לשלום העולם.
 - **ישראל מבצעת פשעי מלחמה, פשעים נגד האנושות והשמדת עם**.
 - **אין שואה אחת** – אין ייחוד בשואה של העם היהודי אלא היא אחת מכמה אסונות דומים שעברו על עמים בעולם.⁷
 - **ישראל נולדה בחטא כיוון שנוסדה באמצעות טיהור אתני כלפי הערבים**.⁸
- הארגונים הלא ממשלתיים שאפו שגם הצהרת הסיכום הרשמית של הוועידה תהיה ברוח עמדות אלו ותכלול הכרזה על ישראל כמדינה גזענית וקריאה לנתק את כל הקשרים איתה. אולם, מאמץ דיפלומטי נרחב של דיפלומטים ישראלים, אמריקאים ואירופאים מנע הצהרה כזו והודעת הסיכום הייתה מתונה יותר.⁹

1 גופים אלה כוללים את חלק ממדינות ערב, מדינות מתפתחות, תנועות אסלאמיות, תנועות שמאל קיצוניות אירופאיות וקבוצות אנטישמיות.

2 לנוסח המלא של הרעיונות מאחורי הקמת הוועידה ויעדיה [לחץ כאן](#).

3 לרשימה המלאה של הארגונים הלא ממשלתיים אשר השתתפו בוועידה [לחץ כאן](#).

4 ר' [הדניח](#) של NGO MONITOR על ועידת דרבן 2001.

5 ר' ארווין קוטלר, [מעבר לדרבן](#), 2001.

6 ר' יאיר שלג, "בדרבן יוחלט אם להוקיע את ישראל כגזענית", [הארץ](#), 31/08/01.

7 ר' ניצן הורוביץ, "גם זה קורה בדרבן: אפריקה רוצה פיצויים על השואה שלה", [הארץ](#), 02/09/01.

8 ר' יאיר שלג, "הצעה להכריז על מדינות ישראל בשטחים – טיהור אתני", [הארץ](#), 02/09/01.

9 ר' יאיר שלג, "ועידת דרבן הסתיימה בפשרה: ישראל לא הוזכרה", [הארץ](#), 09/09/01.